

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Romana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67103)

6
P R O V I N C I A
R O M A N A.

Luit hoc anno Fratres, Romanâ Prouincia quindecim ac sexcentos. In Professorum Domo centum. In Romano Collegio ac Tusculana sede decem circiter ac ducentos. In Domo probationis octoginta. In Penitentiariorum Collegio duos & viginti. In Anglicano decem. In Germanico tredecim. In Romano Seminario quinque circiter & triginta. Tybure sexdecim, totidem Perusii. Senis quindecim, viginti Florentiæ. In Lauretano Collegio quatuor & quadraginta. Quinque tantum in Illyrico. In Recinetensi quatuordecim. Vno plus in Maceratensi. Auctus est numerus ad quinquaginta: imminutus obitu vnde viginti.

P R O F E S S O R V M R O M A N A
D o m u s .

Q Vanquam in hac Domo centum circiter de nostris agunt, hoc anno tamen, quo ex omnibus Prouincijs, atque adeo ex vtraque India, Procuratorum Patrum coactus est cœtus, tanto magis
nume-

numerus creuit. Amiffi sunt tamen Sacerdotes insignes duo Federicus Manriquez, & Franciscus Turrianus: quorum alter quamuis esset infirmissima valetudine, ita tamen in excipiendis confessionum laboribus sedulus fuit, vt ne firmissimis quidem robustissimisque concederet. nec quisquam dubitat, quin eius interitu præclarum virtutis & sanctimonie exemplū interierit. Alter doctrina ac probitate etiam singulari, Christi Ecclesiam assiduo semper scribendi labore, etiam tum cum exacta esset ætate, ab hæreticorum improbitate defendit. Ex hoc hominum genere det Deus Societati quam plurimos, qui & proximorum charitate flagrent, & religionis tuende studio teneantur. Cæteri suis quisque muneribus cum laude præfunt. nullus est in vrbe carcer nullum Nosochomium, quo non hebdomadis fere singulis nostrorum sint missa subsidia. Ex ijs, quos sua malefacta ad supplicium & mortem egerant, cum alijs multis, tum duobus exulum ducibus præsto nostri fuerunt. Ti quoniam in medijs hominum iniurijs, manus tamen abstinebant à nostris, quasi mercedis loco videntur diuinitus affecuti, vt quo paratiores proficiscerentur ad mortē, in nostrorum potissimū manus inciderēt. Iam vero vt eos, qui & a flagitiosis amoribus, & ab odijs capitalibus reuocati sunt, omittamus, quorum semper ingens est numerus, ea non exigua videri debet vtilitas, quod cum multis Religiosæ vitæ monstratum est iter, tum ad Societatem perducti sunt decem. nec minus in adscribendis nouis Fratribus, quam in confirmandis adscriptis

elaboratū est: frustra enim suscipiatur labor, si quorum opera diuino spiritu replendi sunt ceteri, eo ipsi funditus careant. Itaq; ad renouandam, vt dixi, vim sancti Spiritus, omnes in hac domo familiarium colloctionibus amputatis, ceterisque posthabitis curis, ad dies aliquot in suum se cubiculum abdiderunt: vt & cum Deo sermocinari inciperent, & Societatis more in contemplatione supernarum rerum atque cœlestium animum exercerēt. Hoc quasi partu, nostrorum mens saturata, vix dici potest, quanto sit alacrior & vegetior effecta ad omnium officiorum munera rite & cumulate exsequenda. Atque hæc, quæ de hac Domo ceterarum omnium quasi parente dicimus, ea, ne in singulis sint iteranda locis, de vniuersa Societate intelligi volumus. Multum ad eam rem attulit adiumentum P. Nostri Generalis per litteras cohortatio ad vniuersam Societatem, tum Pontificium Iubilæum, quod idem Pater singulis, qui adhibita antea cœ vitæ confessione, in eam quam dixi, renouationem incumberent, impetrauit. Dum omni cura diuino cultui gloriæque seruitur, dum & propria & aliena salus curatur, Deo quoq; vicissim de nostris commodis curæ fuit. Quo tempore Procuratores Patres vna conuenerant, Gregorius xiiij. nostræ non ignarus inopiæ mille aureis nummis subsidio venit. quæ vero templo nostro priuatorum liberalitas detulit, ea mille amplius aureorum & quingentorum summam efficiunt. Matronæ porro tres nobilissimæ aureos item mille singulæ, ad ornandum in honorem Dei Matris sacellum

cellum elegans obtulerunt. Cardinalis vero Farne-
 sius huius auctor extructorque Basilicæ, ne quem
 annum suæ liberalitatis pateretur expertem, sex
 amplius aureorum millia ad dissoluendum æs alie-
 num, quod ædificij causa contractum erat, attribuit.
 Ad exitum Aede sacra perducta, nec dum vsitatis
 religionibus dedicata, certus Dedicacioni dictus est
 dies. ea septimo Kal. Octob. a Cardinali S. Severinæ
 cum Episcopis quatuor, summa cum cæremonia, ob-
 seruatis rebus omnibus, vt solennia ac iusta conse-
 crationis postulant, consecrata est. Enituit in ea re-
 ligione, præclara tum Cardinalis, tum Episcoporum
 pietas, quos affecta iam ætate viros, non magnitudo
 laboris, non multiplex ac diuturna cæremonia, non
 longa & præsentis & antecedentis diei defatigauit
 inedia. à prima luce vsque ad tertiam post meridiè
 horam in eo munere pie constanterque perseuera-
 runt. Magno splendore, magno virorum mulierum-
 que conuentu celebrata res est: duoque illa decora
 sanctorum corporum Abundij & Abundantij, vt
 sub aram maximam conderentur, instructa itè sup-
 plicationis pompa, circumlata sunt. Idibus Augu-
 sti, qui dies Assumptæ in cælum Virgini festus est,
 redijt ad eum celebrandum colendumq; diem, quem
 admodum superiore anno fecerat, Summus Pont.
 Qui hoc etiam magis nostra delectatus est æde, quod
 & paulo iam erat ornatiore, & præclara quadam
 Eucharistiæ sede ac domicilio illustrabatur. est enim
 multorum opus annorum, cum magnitudine nobile,
 tum artis varietate distinctum: fulget auro, accen-
 soque

soq; colore, plurimisq; sacrarum historiarum argumentis illuminatur: ut quocumque figas obtutus, nouo semper delecteris aspectu. itaque cum recens ad oculos hominum eius pulchritudo peruenit, magnam habuit celebritatem & plausum.

COLLEGIVM ROMANVM.

Quæ de Collegio Romano scribenda videbantur, ea quanquã in omnẽ Societatẽ, aut priuatius litteris, aut rumore nuncio perlata iã sunt: tamẽ quoniam ea cupidius à publicis fortasse litteris expectantur, non tam quod noui aliquid offerant, quã quod præteritæ memoriæ veritatem confirmant: nos pauca quædã de noui instauratione Gymnasij, quæ litterarum commendationem desiderant, perstringemus. Gymnasium hoc Gregorij xij. liberalitate, biennio ante inchoatum, vbi in eam formam videbatur esse perductum, vt non modo veteres scholas, sed etiam multo maiorem auditorum multitudinem capere posset: nostri antequam initium docendi facerent, ad existimationem noui Gymnasij, cum eodem Summo Pontifice egerunt, vt quando tam præclari operis auctor esset, non alienum duceret dignitate sua, suo id aduentu cohonestare. Quorum postulationi cum benignus Pontifex annuisset, diemq; aduentus sui definiuisset; nostri quo maiore splendore apparatuque res gereretur, totos se pro suo quisque ingenio ac facultate, ad eum diem exornandum atque illustrandum contulerunt. Sed quo magis res

ob

ob oculos proponatur, tradenda est prius breuiter
 ædificij descriptio. Constat hoc Gymnasium scholis,
 vt nunc quidem est, vndecim, si loca duo, quæ dua-
 bus Sodalitatibus Dei Matris, ad earum conuentus
 seposita sunt, eximamus. Atque vt nihil de exter-
 na Gymnasij facie loquar, quæ ad sui contemplatio-
 nem viatores vel nolentes inuitat: nihil de amplitu-
 dine ac dignitate patentis introitus, qui quantamuis
 turbam facile admittit & reddit; nihil de nobili sca-
 larum ascensu; nihil de cetera elegantia dicam, quæ
 non modo novos & peregrinos tenet oculos, sed etiã
 assuetos: cingitur tum inferior, tum superior Gym-
 nasij pars amplissimo peristyllo. in vtraque binæ à
 latere excurrunt porticus, maxima laxitate, vbi oble-
 ctationis causa pererres. Superiores pilis ac para-
 stis distinguuntur, egregijsq; menianis ad prospectũ
 simul & venustatem. Inferiores excipit atrium per
 amplum & iter ad domesticas ædes. Est in superio-
 re Gymnasio ad publicas litterarum exercitationes
 aula per ampla, quæ varijs ornata picturis omnium
 oculos in se conuertit. Offerit se primum ingredienti
 Gregorius xij. aula in extrema: qui sublimi sedens
 in solio cum Cardinalium corona comitatuq; quam-
 plurimo porrecta dextera supplicibus benedicit. ac-
 cidunt ad pedes supplices tum è Collegio nostro cõ-
 plures, tum ex alijs ab eo institutis Collegijs lectissi-
 mi adolescentes. Hinc, vbi ad aulæ latera conuertis
 aspectum, pictos vndique cernis parietes pulcherri-
 mis ædificijs. ea sunt Gregoriana Collegia, quæ pius
 Pontifex Religionis propagandæ studio in omni ter-
 terra-

terrarum orbe cōstituit. Sex à dextra, septem visuntur à læua. nam & in Lituania Vilmense, & Claudiopolitanum in Transilvania, & Iaponica deinceps tria, cum Seminario Fuldensi à dextro latere cerni licet. A sinistro Viennense in Austria, Illyricum in Piceno, ac Romana deinceps quinque; nam ad ea, quæ Romæ constituta iam pridè erant, accesserunt Neophytorum Græcorumq; Seminaria, proximeq; Maronitarum. Aulæ frons descriptionem refert Romani Collegij maxima illa pictura, quam dicebamus, inclusi, id tanquam caput ceterorum, in capite quoque sibi locum vendicat, multo ceteris ampliores atque honestiores. Huic è regione in ipso aulæ aditu respondent Collegia quinque, opere tamen & pictura tenuiore: Mussipontanum in Lotharingia, Bräspbergen in Prussia, Holomucense in Moravia, Græcense in Stiria, Pragense denique in Bohemia. Atque hac varia multiplicique pictura, tanquam explicata veste, omnis undique ornatur & distinguitur aula. His, quæ dixi, Collegijs tanquam animus additum est perelegans carmen, vnius Poetæ opus; qui cum præcipuam in aulæ fronte picturam altero atque altero Epigrammate clausisset, singulis postea Seminarijs singula appinxit. Ex hoc fere genere reliquus constabat ornatus. Erant ambulationes tum superiores tum inferiores, quasi fertis quibusdā carminum redimitæ. Epigrammata genus quoddam poematis distinguebat, quod pictum argumentum cū Poesi coniungit. His emblematis ornabantur intercolumnia, vt non tam oculos picturæ varietas, quàm

ani.

animi argumenti utilitas oblectaret. His ita dispositis atque descriptis, V. Kal. Nouemb. qui dies SS. Apostolis Simoni & Iudæ festus & sacer est, in suum ipse Gymnasium Pontifex venit. Quod ut à multitudine animaduersum est, tãta cõfluxit vndiq; turba, ut quanquam eam per antecedentes satellites submoueres, subsistere tamen interdum Pontifex, & inter angustias cogeretur incedere. Inuisit aulã ita ornatam ut demonstrauimus, ea significatione lætitiæ, ut vel eo tacente, quã probaret omnia, ipsa oris hilaritas indicaret. Assedit in sella excelso loco posita & apparatus magnifice in ea aulæ parte, vnde suam ipse spectabat imaginem. Hic habita est ab vno de nostris oratio cõ necessaria laudatione Pontificis, quæ tum beneficiorum commemorationem, tum gratiarum actionem contineret. Sed cum suis nequaquam laudibus singulari moderatione Pontifex caperetur, ut perorandi finis est factus, Deo, inquit, honor & gloria. Secundũ hæc, scholas omnes inspexit formamq; è ligno, qua precipitur, qualis sit futuri Collegij descriptio. Quæ omnia visus est mirifice comprobare. Post octauum diem, Nonis Nouemb. inchoata est varia & multiplex inter auditores nostros exercitatio. eaque in dies plures ita partita, ut primus dies altercationibus Theologicis, alter Declamationi cuidam de principatus contentione inter Romam veterem ac nouam: tertius disputationi de arbore vitæ, quam rerum omnium effector Deus iã inde ab orbe condito, in horto illo amœnissimo collocavit: quartus egregio carmini dicaretur, quo querebatur,

batur,

batur, quæ esset optima ratio tranquilla pacatæque vitæ. Habitus est eo qui consequutus est die de studio trium linguarum Hebraicæ, Græcæ, & Latine Dialogus. Die vero sexto Philosophica concertatio. Atque hoc quasi sex dierum opus, clausit postremo die noster Orator, qui ad amorem sapientiæ iuvenes cohortatus, quasi fundamenta iecit ineuntis & consequentis anni. Sed quoniam primis scholis, omnes ferme Doctores solenni quadam consuetudine in sua quisque classe præfantur, inita est huiusmodi ratio, ut omnes ab omnibus audiri possint. Itaque in Theologiæ schola per ampla ac magnifica, biduo duodecim, magno silentio, maiore cum assensu auditi sunt: terni matutini, terni item pomeridiani. quibus prolationibus primos sibi aditus ad consequentes scholas aperuerunt. Hæc erant quæ de nouo Gymnasio mandanda litteris videbantur. Reliqua, quæ de animarum questu vilitateque dici solent, ut vno verbo complectar, ea fere sunt. Domi additi sunt ad Societatem ex minore Sodalitio adolescentes tres, totidem fere ex eo, quod è natu grandioribus constat. Foris autem strenua data opera est ferendis colligendisq; fructibus. sed quoniam nihil est in hoc genere singulare, attingendum potius id breuiter fuit, quam pluribus persequendum.

SEMINARIUM ANGLICANVM.

Nouum huic Collegio decus accessit ex Georgio Hadoco & Thoma Hemefordio pro religione

gione necatis in Anglia. Eorum alter dum palam de amplectenda religione cum hæreticis agit, comprehenditur, in carceremque conyicitur. Aetate erat ille quidem etiam tum adolescens, sed oris habitu videbatur adolescentior: atque hoc facilius sperabant eum hæretici à religione Catholica dimoueri posse. Itaque priusquam ad quaestiones & tormenta descēdant, argumentis & rationibus agunt. Ex ijs quidā, ubi sensit, nihil se disputando proficere, ira incensus, ut accusationis ansa præberetur, querere ex eo cœpit, an Regina esset Anglicanæ caput Ecclesiæ, cui Sacerdos, quo tandē iure id me rogas? An ignoras, quoniam ad hæc interrogata capitalis est responsio, in legibus cautum esse, ne Regiæ iniussu id rogari quis possit? Si Christi famulus esses, inquit ille, nã tu libere teipsum proderes, nec quo iure, quave auctoritate te rogem interrogares. Hac commotus voce Sacerdos, Tu ne mihi, inquit, timorem obijcias? tali præsertim in causa? Vide, quam non reformidem, nego Reginam esse Anglicanæ caput Ecclesiæ, nego esse posse. Quis ergo caput? Romanus Pontifex. Heu proditor, exclamat hæreticus, iccirco hæc audes, quia non adest testis idoneus, qui tuo te ex ore conuincat. Tum Sacerdos, scilicet is sum, qui testimonium hominis pertimescam. non ita est. Sed quoniam lacepsius a te sum, libere ego quam religionem profiterer, aperui. Quin orationem, inquit, istam tuo chi rographo firmas? Quoniam per chartam, Sacerdos inquit, & atramentum non licet, scribam ut potero, arreptoque carbone, in summo sui cubiculi ostio ita scri-

scripsit. Gregorius xiiij. Anglicanae & vniuersalis Ecclesiae caput. Huius nutui atque imperio necesse est tam ipsa Regina, si salua esse velit, quam mundus vniuersus obtemperet. Hæc Georgius illustribus litteris cum scripisset, Minister abscessit: ille vero ex conscientia præclari facinoris quotidiana mortis expectatione suspensus feruabatur in carcere. ea tamen cum differretur, quidam è Catholicis persuadere homini conabantur, vt notas illas litterasque deleret, ne aduersarios irritare voluisse temere videretur, præsertim cum ex ea scriptura, planum iam omnibus esset factum, quã tandem profiteretur Ecclesiam. Ille vero, vel quod viri nõ putaret, id quod præclare factum esset, euertere; vel quod ea re offendi non mediocriter posset, quisquis eas litteras de Catholicis inspexisset, præsertim quod custodem carceris tam constanti confessione in suam sententiam pene perduxerat, amicorum consilijs ac monitis minime parendum existimauit. Ad extremum hæretici cum intelligerent, suas omnes artes, quas ad conuellendam Georgij constantiam admouerant, irritas esse; produci eum iubent ante tribunal, sociosque tam gloriosi certaminis illi adiungunt Thomam Hemefordium & Ioannẽ Mundingum huius Seminarij alumnos, & alios duos è Rhe mensi Collegio. Hic per summam seueritatem interrogati, constantissimi in religionis sententia reperiuntur. Ad Georgium autem conuersi iudices, miseratione commoti tam florentis ætatis, Quæ est isthæc, inquirunt, tua tanta temeritas, qui id ætatis, seniorũ consilia

consilia prudentiamque contempnas? Dede te, si sapias, & istius te adolescentia misereat, pigeat florem istum perdere sine lucro. Tum Georgius nihil est, inquit, quod mei miseratio vos teneat, aut quod hæc ætas vlla vos ratione perturbet. sat matura Deo est, sat tempestiva securibus: quæ quo citius suo creatori redditur, eo illi est futura iucundior. Equidem in optima causa, soluo libenter quicquid vestra non æquitas sed crudelitas exigit: scio cui credidi & certus sum, quia potens est depositum meum seruare in illum diem iustus iudex. Iudices cum frustra Georgij tentari constantiam animaduverterent, ad extremum sententiã capitis ferunt, non in Georgium modo, verum etiam in reliquos socios. quam illi tanta non modo æquitate animi, sed etiam gaudio atque hilaritate susceperunt, vt in summis Dei beneficijs pœnam illam necemque reponerent. Reducuntur secundum iudicium in custodiam, vbi assiduis precibus dies noctesque se comparabant ad mortem: ad quam octauo post die iterum educuntur. Iubentur supra crates ex instituto decumbere, & ad caudas alligati equinas ad carnificinam vsque raptari. ea ab vrbe abest passus circiter mille: quo vt ventum est, Georgius ferali plaustro primus imponitur, erat enim ministris in animo ad deterrendos ceteros noua in eum crudelitatis edere documenta. itaque in ipsis Sociorum oculis hominem veste suspendunt, vt ea repente præcisa, viuo adhuc atque incolumi petus ferro discinderent, & cor cum intestinis auellerent, ceteramq; de more feritatẽ expromerent. sed

vana fuere consilia. nam qui laqueum debuit repensino ictu succidere, suaque celeritate interitum cadentis corporis antevertere, tam oscitanter suas partes egit (id quod ijs plerunque contingit, quos prae-propera festinatio ad opus adigit) ut ante corporis casum, laqueiq; praecisionem, animam sacerdos efflaret. Reliqui nihil huius nece commoti, quin confirmati potius (nouo quippe aucti deprecatore patronoq; apud Deum) plaustro ipsi quoque imponuntur ac suspenduntur. His carnifex ut negligentiam praeteritam resarciret, tanta restem celeritate praecidit, ut viui illi stantesq; deciderint, conuersis ad sidera vultibus, oculisque ac nutibus, verbis ac vocibus Religionem Catholicam profitentes. ea res immaritam carnificum sic exacuit, ut in rabiem efferati repente in ea corpora tanquam Molossi canes irruerint, ut ea viua adhuc calidaq; quam acerrimis tormentis excruciaent. itaque non quidem celeriter, ut mos est, sed lentissime ac pedetentim aperire ventrem atque abdomen incipiunt, cum illi interim clamabant identidem, Dominus meus & Deus meus. Quae voces etiam tum a circumfusa multitudine exaudiebantur, cum cruenta carnificum manus in ima viscera condebantur: ea totis auulsa viribus concuiciebantur in ignem. sequebatur totius pectoris foeda dissectio: quod quidem ne tam cito veniretur ad cor domicilium sedemque vitae, tanta lentitudine scindebatur, ut ad id spectaculum omnis horreret aspectus. dempto corde viuisque prunis iniecto, tum demum amputata sunt capita. haec summis praefixa
 contis

contis ad ludibrium terroremq; Catholicorum in sublime sublata sunt. reliqua vero corpora in partes dissecta quatuor, urbanis turribus ac murorum pinis affixa. Atque hac diuisione corporis ac descriptione membrorum Beatæ illæ mentes indissolubili se cum Deo vinculo coniunxerunt.

DOMVS PROBATIONIS & reliqua urbana Collegia.

Admisit Probationis Domus Nouitios vnum & quinquaginta, ijque de more ad omnem Societatis disciplinam erudiuntur. In suscipiendis Nouitiorum more peregrinationibus (vt hæc quoque minuta tangamus) quidam cum aberrassent à via, essentq; , id quod necesse erat, maxima in egestate, obuiam fit eis vir primarius expeditus in curru cum familia & comitatu, qui cum suo veniret ex oppido, vt nostros aspexit, sciscitatus an essent ex Societate, molestum sibi esse dixit, quod ab ædibus longe abesset, aberat enim ab oppido passuum millia fere decem: sed tamen imperaui, vt eò nostri deducti victu ceterisq; rebus, quam liberalissime & commodissime haberentur. itaque ea nocte tanquam domini sunt excepti. nummos etiam obtulit & iumenta, eaque sine recusatione accipi voluit: vt intelligi possit, quanta sit diuinæ providentiæ in suos famulos cura, qui, quanto magis illi se deserunt, & in Deo sua ponunt omnia, tanto ijs prospicit affluentius. Sed non minus ille domesticorum, quam peregrinorum

subuenit inopia. Accessit enim septingentorum aureorum pensio ad annum vsque vigesimū. quam quidam de Societate cum Abbatiam, quam obtinebat in saeculo, resignaret, Summo Pontifice approbante reliquit. Ex alterius item bonis, qui se Societati dicauit, aurei quotannis ducenti quinquagenique sunt attributi.

IN Collegio Pœnitentiariorum complures, qui è varijs hæreticorum regionibus huc se contulerant, ad Ecclesiam reducti sunt. Vnus & idem Sacerdos quindecim interdum ex his absoluit, eosque tum ad detestandos errores, tum ad suscipiendam profitendamq; religionē adduxit. Aliqui etiam, qui, cœnobiorū religione deserta, vxores duxerant, liberosq; susceperant, relictis omnibus ad sua quisque cœnobia nostrorum monitis redierunt.

EGERMANORŪ Collegio nihil est hoc anno præcipui. Quatuor ex his ad nostras vitæ rationes adiuncti sunt. reliqui ita se instituant, vt ab ijs non tam hoc tempore postulandi sint fructus, quam vberissimi in posterum expectandi. ita præclarus eorum euentus, qui in suas dimissi sunt patrias sperare iubet: quorum tum virtute, tum in rebus gerendis industria, huius Collegij disciplina mirifice commendatur: vt planius ex his ipsis litteris perspicere poterit.

Iam in Romano SEMINARIO non minor pietas, vt testatur vtilitas. Dedit Societati nostræ spectatæ indolis adolescentes vndecim. Ex ijs quidam cum oblata sibi a suis Abbatia, vt Societatis consilium abijceret, tentaretur, quod dicerent, eum tradendo rudi-

rudibus Catechismo, non minus Christiana Reipub.
 prodesse posse, quam si in nostro numero versaretur:
 is non modo in sententia repertus est constans, sed
 eam, quam dixi, Abbatiam suis sibi habere iussit.
 quæ res ita eius est probata patruo, ut ipsemet So-
 cietatis in eundæ potestatem à Sabellio Cardinali,
 qui Seminarij patronus est, impetrarit, & Nouitio-
 rum eum Magistro dicarit. Ex eodem numero ado-
 lescens cum Societatem haberet in votis, in grauem
 & periculosum morbum incidit. quocirca suum de
 Societate consilium parenti non dubitauit exponere.
 Pater, qui id ex alijs ante cognouerat, etsi præserui-
 dæ ætati non satis credebat: tamē cum quotidie ma-
 gis inflammari filij studium animaduertit, spon-
 dit sese eum Deo, si cōualesceret, dicaturum, nullaq;
 interposita mora, filij causam apud Patrem Gene-
 ralem vehementer egit. Interim adolescens ardo-
 re febris de potestate mentis exierat: sed ut ad eum
 Pater re impetrata reuertit, præ lætitiâ ad sese re-
 diit, id quod illi in eo morbo non semel contigit, præ-
 fertim in extremo: cum enim deterius se haberet in-
 dies & aliena loqueretur, simulac Eucharistiæ via-
 ticum allatum est, mens iterum rediit, tantaque con-
 stantia ac pietate Christi corpus accepit, ut nullum
 alienatæ mentis vestigium appareret. Sed quod lon-
 ge admirabilius est, sibi ipse vaticinatus est mortem,
 nam inter initia morbi negauit, se ex eo lecto, vbi
 decumberet, surrecturum. nonnullisq; diem ipsius
 mortis, quibusdam etiam horam ante prædixit. nec
 vana cecinit, eodem enim die eademq; hora comper-

zum est obiisse. Conditus est in templo nostro tanquam vnus è nostris: eiusq; pater tam præclara morte plurimum recreatus, multo moderatius tulit vnicui iacturam filij.

TYBVRTINVM HETRVRIÆQ.
Collegia.

TYbure adductus est ad Christum non ignobilis Turca: institutaq; è ciuibus magno pietatis incremento sodalitas.

SENIIS autem adiuncti sunt fratres duo. Nec desunt viri nobiles, qui ad res gerendas Societatis opera vti velint, multiq; quanti nos faciant, subleuanda suis opibus inopia nostra declarant. nam cum annuis fructibus vix, aut ne vix quidem, Collegij pars sustentetur; tanta fuit privatorum hominum liberalitas, vt ea non modo necessarijs vitæ vsibus prolixè cumulateq; subuenerit, sed etiam in sacram ac domesticam suppellectilem redundarit. Nostrum quantum in se est, suam non patiuntur operam à quopiam desiderari. ac dum de more sepe vocantur ad ægros, illud accidit non tardum. Nobilis mulier cum filium haberet ægrum, plus diuinis, quam humanis artibus tribuens, Sacerdotem nostrum accersit, iussitq; aliquid ex eo liquore, qui è Beati Andreæ corpore manat, ægro præberi: tanta eius fuit tum pietas tum fiducia, vt
quam-

quamuis in puero febrim paulo ante medicus deprehendisset; ea tamen diuino illo medicamento recesserit.

DE Florentino Collegio multis omisissis, hæc fere sunt, quæ litteris mandari possunt. Triginta amplius è publicis sunt educti custodijs: familijsque compluribus, quas à mendicando pudor ingenuus deterrebat, piorum liberalitate subuentum. Nec tamen his officijs ciuium vincuntur officia. nam vt nihil de veteri beneficentia, qua nobis templum exædificarunt, dicamus, multæ sunt præterea pecuniarum summæ huic tributæ Collegio. Quidam cum mutuum nobis dedisset argentum, diesq; solutionis adesset, negauit se commissurum, vt quod ab argentarijs cælestibus sibi redditum iri consideret, id è terrestri trapezitarum mensa repeteret, atque ita debitum nobis vltro remisit. Matriona etiam nostri nominis studiosa, vt vna quicquid potuit è suis opibus ad nos transtulit (omnè enim fere templi supellestilem apparauit) ita in morte suarum fortunarum nos hæredes instituit; atque, vt ne tum quidem diuelleretur à nostris, in æde quoque nostra sepulturam sibi delegit. Nec vero discipulorum silenda benignitas est, qui cum Philosophiæ magistrum, reuersurum in patriam cognouissent, plenum ei marsupium ad subsidium itineris attulerunt. quod ille aurum cum è Societatis instituto respueret, nec vlllo nomine, vt id acciperet, induci posset, ij marsupio in Gymnasio posito discesserunt. postero die cum eos Rector de Societatis legibus ac consuetudine docuisset, vix tandem persua-

fit, ut pecuniam, quam reliquerant, auferrent. Hanc civium erga nos voluntatem simili Deus liberalitate remuneret.

PERVSI ut à cōmunibus abeamus, viginti circiter adolescentes Deo se in varijs religiosorum ordinibus deuouerunt. Mulieres præterea, quæ suis corporibus ad quæstum & libidines abutebantur, ad pudorem & sanctimoniam reuocatae sunt. In his quædam, cum è suis sordibus emersisset, multis comitata matronis in publicum prodijt tanquam in supplicationem, albis induta vestibus, caputque spineis redimita fertis, ac de ceruicibus fune suspensa: ita præeuntem Crucifixi imaginem sequebatur, tanta significatione doloris ex antea vitæ recordatione, ut ipse oris habitus commutati animi index esset. Ad templum ut ventum est, locum scandit excelsiorem, ad eam rem apparatus: ac dum concionator noster pro re nata verba facit, omni animi demissione ante signum Crucifixi proiecta tantos motus in omnium animis concitauit, ut nisi cœnobij locus excluderet, quò genus hoc mulierum sese recipit, meretrices in id multæ sese protinus inclusissent. Iam è placatis odijs insigniora sunt illa. Discipulorum contubernium mutuis odijs diuisum atque distractum in partes (nam eductis è vagina gladijs mutuam iam in eadem conspirauerant) sacerdos noster admonitus seducendis factionum ducibus pacatum reddidit ac tranquillum. Cuius, qui militarem profitebatur artem, ut studium pietatis occuleret, surtim ad conciones consuevit accedere. tulit suo tempore fructū
pieta-

pietatis suæ. nam ab inimicis grauius vulneratus cū
 inuiseretur à nostris, eorum hortatu, aduocata sua
 ipse parente cæterisque propinquis, uehementer ab
 eis contendit, ut abiecto ulciscendi consilio, impuni-
 tatem percussoribus darent. atque hac animi affe-
 ctione Eucharistiæ viaticum postulauit: quod cum
 initio negaretur, propterea quod nulla tum esset su-
 spicio mortis, ille tamen postulandi contentione vi-
 cit, ut afferretur. quo accepto sacro etiam se oleo ad
 subeundum cum communi hoste certamen, deliniri
 iussit; nec ita multo post conuersus ad Patrē, Abeo,
 inquit, è vita Pater, abeuntem tuis precibus adiuua,
 Et a peccatis absolue. Vix eum à noxis Pater absol-
 uit, cum corpore solutus est animus, tum demum
 felix, tum demum beatus, cum uirisque, uinculis expe-
 ditus toto impetu ferretur in cælum. Ad Societa-
 tem adiuncti sunt nouem. ex his quidam cum diu Re-
 ctorem ut reciperetur, urgeret, Rectorque ea de re
 parentem admonendum existimasset, præ dolore pa-
 rens obmutuit; deinde in furorem rabiemque, con-
 uersus, uehementer in nos exarsit. retulit iras do-
 mum, sed paucis diebus filij prudentia mitigatus, Et
 eas posuit, Et ad Rectorem ueniæ causa reuertit:
 excusataque prima illa concitatione animi, quam sæ-
 pe regere in manu nostra non est, Societati filium,
 ne Deo uocanti resisteret, consecrauit. Hactenus
 de Hebruria. Nunc de Piceno per pauca.

LAVRETANVM ET
reliqua Collegia.

L Auretani Collegij acta à superiore anno fere non discrepant. Bauariæ Dux pro ea, qua est in Societatem benevolentia, ad Rectorem litteras dedit cum argenteo candelabro, quod adi illi dicebat: iubebatq; ijs litteris alba ex cera candelas ad Dei Matris aram statis accēdi temporibus, simulq; Rectorem rogabat, vt sibi per litteras significaret, quantum æris videretur opus ad perpetuos in eam rem census constituendos: tantundem enim se curaturum. Steterat id candelabrum aureis mille ducentis, neque hac liberalitate contentus, alia insuper munera non ita multo post (datis item ad Rectorem litteris) misit. ea nos quoniam non multum ad rem nostram faciunt, præteriri facile patiemur.

HVIC Collegio Illyricum est adiunctum, cuius numerantur alumni fere triginta, ex eoq; iam prodiere Sacerdotes quatuor ad colendam Christi vineam satis instructi. vt autem celerior studiorum futurus sit cursus, Magister alter explicandis Conscientiæ questionibus, quibus illi dant operam, adiectus est. Duo se Societati nostræ ex ijs adolescentibus dedicarunt, totidemque missi sunt Romam in Seminarium.

Ma.

MACERATAE cū esset in more positū, ut ad tollendas ciuiles discordias tres quatuorve è ciuium numero legerentur, hoc anno è Societate lectus est vnus, ab eoque diuina ope perfectum, ut cum multis extitissent ante discordiæ, eæ fere sedatæ sint vniuersæ.

RECINETI vir primarius cum grauitè agrotaret, nec vllius suasu posset, ut peccata confiteretur induci, nostrorū colloquijs destitit de sententia, expiatisque rite peccatis Societatem, a qua prius alieno erat animo amare cœpit. Filium, qui rei familiaris causa dissidebat à Patre, nec vlla ciuium aut propinquorum auctoritate reduci poterat ad concordiam, vnus è nostris ope auxilioque diuino, & ad Patris reduxit obsequium, & ut contumaciæ veniam peteret, persuasit. Mutuæ præterea repressæ sunt cades, præsertim duorum fratrum è nobilitate præcipua, quorum alter alterum stricto gladio furens inuaserat, qui tamen nostrorum auctoritate, non modo se à cade continuit, sed confecta pace, longo interuallo rite animum expiauit. Apud Samnites, principes inter viros pax item est conciliata grauissima. Quatuor autem & viginti in Vrbeueteri. qua re permota ciuitas de constituendo in ea vrbe Collegio per legatos agere cœpit: sed cum esset à P. Generali responsum, prouidendum sibi potius esse, ut vetera firmarentur, quam ut noua Collegia conderentur; postulauit, ut per eum saltem sibi liceret, concionatorem quem

quem de nostris habebat, diutius retinere. quod
facile impetrauit. Hæc de Piceno to-
raque Romana Prouincia. nunc
pergamus ad reliqua.

[Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page]

PRO.